Назоўнік
(Nomen substantivum)

Граматычныя катэгорыі

1. Род:
• masculīnum (*m*) — мужчынскі;
• feminīnum (*f*) — жаночы;
• neutrum (*n*) — ніякі.
2. Лік:
• singulāris (*sg.*) — адзіночны;
• plurālis (*pl.*) — множны.

Назоўнікі, якія ўжываюцца толькі ў множным ліку, называюцца pluralia tantum (*pl. t.*).

3. Склон:

• nominatīvus (*nom.*) — назоўны (хто, што?; функцыі ў сказе: дзейнік, іменная частка выказніка);

• genetīvus (*gen.*) — родны (каго, чаго, чый?; функцыі ў сказе: недапасаванае азначэнне);

• datīvus (*dat.*) — давальны (каму, чаму, для каго, для чаго, у каго?; функцыі ў сказе: ускоснае дапаўненне);

• accusatīvus (*acc.*) — вінавальны (каго, што, куды, калі?; функцыі ў сказе: прамое дапаўненне, акалічнасць);

• ablatīvus (*abl.*) — творны (кім, чым, дзе, калі, адкуль, ад каго, ад чаго, як, чаму?; функцыі ў сказе: ускоснае дапаўненне, акалічнасць);

• vocatīvus (*voc.*) — клічны (адпавядае зваротку).

4. Скланенне: 1, 2, 3, 4, 5-е.

Скланенне назоўніка вызначаецца па канчатку *gen. sg.*, якое ўказваецца ў слоўнікавай форме:

Скланенне	Канчатак *gen. sg.*	Слоўнікавая форма
1-е	-**ae**	terra, ae *f*
2-е	-**i**	popŭlus, i *m*
3-е	-**is**	pax, pacis *f*
4-е	-**ūs**	fructus, ūs *m*
5-е	-**ei**	fides, ei *f*

У слоўнікавую форму назоўніка ўваходзіць:
1) поўная форма *nom. sg.*;
2) канчатак, частка формы або поўная форма *gen. sg.*;
3) скарочанае абазначэнне роду (*m*, *f*, *n*).

Назоўнікі 1-га скланення

Гэта назоўнікі жаночага і мужчынскага роду, якія ў *gen. sg.* маюць канчатак -**ae**.

Склонавыя канчаткі

Склон	Singulāris	Plurālis
Nom.	**a**	**ae**
Gen.	**ae**	**ārum**
Dat.	**ae**	**is**
Acc.	**am**	**as**
Abl.	**ā**	**is**
Voc.	**a**	**ae**

Узор скланення
silva, ae *f* — *лес*

Склон	Singulāris	Plurālis
Nom.	silv-**a**	silv-**ae**
Gen.	silv-**ae**	silv-**ārum**
Dat.	silv-**ae**	silv-**is**
Acc.	silv-**am**	silv-**as**
Abl.	silv-**ā**	silv-**is**
Voc.	silv-**a**	silv-**ae**

Прыназоўнікі
(Praepositiones)

Большасць прыназоўнікаў ужываецца з accusatīvus: ad — *да*, *у*, *для*; ante — *да*, *раней*; apud — *каля*, *пры*; contra — (*на*)*супраць*; inter — *паміж*, *сярод*; ob —*з-за* і інш.

Частка прыназоўнікаў ужываецца з ablatīvus: a (ab) — *ад*; cum — *з* (*кім*); de — *пра*, *ад*, *з* (*адкуль*); e, ex — *з* (*адкуль*); pro — *за*, *замест*; sine — *без* і інш.

Прыназоўнікі in — *у*, *на*; sub — *пад*, калі адказваюць на пытанне *куды?*, ужываюцца з accusatīvus; калі адказваюць на пытанне *дзе?*, — з ablatīvus.

Прыназоўнікі causā і gratiā — *для*, *дзеля* ўжываюцца з genetīvus, прычым ставяцца пасля слова, да якога адносяцца.

Спражэнне дзеяслова sum, esse — *быць*
у цяперашнім часе

Praesens indicatīvi
(цяперашні час абвеснага ладу)

Асоба	Singulāris	Plurālis
1-я	sum — *я ёсць*	sumus — *мы ёсць*
2-я	es — *ты ёсць*	estis — *вы ёсць*
3-я	est — *ён, яна, яно ёсць*	sunt — *яны ёсць*
Infinitīvus praesentis (інфінітыў цяперашняга часу): esse — *быць*		